

Vi Konsumenter

Svensk ost – fakta och smak

Seminarium med ost- och vinprovning

Vi Konsumenters seminarium med följande ost- och vinprovning den 9 november på Kungliga Skogs- och Lantbruksakademien blev en lyckad kombination. Fakta kring utvecklingen av svensk ost visar på en olycklig successiv nedgång sedan EU-inträdet. Det svenska köttet har återhämtat sig efter minskningen efter EU-inträdet och har idag en marknadsandel på mellan 60 och 80% av den minskande köttkonsumtionen i Sverige.

För den svenska osten har det successivt gått åt andra hållet. Vid EU-inträdet hade vi en svensk marknadsandel på cirka nittio procent. Nu är bara cirka trettio procent av den ost vi äter med svenskt ursprung. Vi har tappat såväl lågpris- som premiumssegmentet.

VK vill ha mer svensk ost. Vi har gott om smakrika svenska ostar, vilket inte minst visades under smakprovningen av tretton svenska ostar. Sverige är ett land som passar bra för att producera mjölk. Korna äter gräs och klöver, som vi människor inte äter, och som växer bra i stora delar av Sverige. Svenska kor är friska och förbrukar mycket lite antibiotika. Sverige har djurskyddsregler för kor och ett unikt krav på att svenska kor har rätt till bete sommartid. (se pressmeddelande på www.vikonsumenter.org).

Ostmästare Ola Lindblad från Arlas mejeri i Kalmar talade engagerat om osttillverkning. En unik ost är Borgholmsosten, som lagras i källare under Borgholms slott. Arla satsar på hållbarhet. Den svenska marknaden är viktig, även om den brittiska marknaden är den största. Men Arla tar bort den lokala kopplingen till märkning med mejeri och ersätter med svenskt ursprung. Att marknadsföra ost från betande kor? Tveksamt, sa Ola.

Anna Kaijser, LRF, berättade om det växande antalet småskaliga

mejerier. Idag finns ca 150 stycken, varav 120 är medlemmar i gårdsmejeriernas förening. Föreningen äger varumärket Eldost, som framgångsrikt har ersatt en stor del av halloumin från Cypern. Basen för svenska gårdsmejerier är Eldrimner, centrum för mathantverk i Jämtland.

ICA:s kategorichef för ost och mejeri ICA, Jan Ljungblom, var mycket tydlig med att vi behöver svenska kor, inte bara att förse svenska marknaden med mejeriprodukter, utan framför allt för att svara upp mot efterfrågan på svenskt kött. 75 % av svenskt kött kommer från mjölkproduktionen. Svenska ostar är bland de bästa i världen men har ett för lågt pris. ICA vill ha ett svenskt jordbruk som fungerar. En levande landsbygd är en förutsättning för ICA:s alla lanthandlare. Idag går vi från ostskivan på frukostmackan till mycket ost i matlagningen. ICA:s samarbete med Norrmejerier kring grillosten, är ett bra exempel.

Gunnar Rundgren, författare, debattör och lantbrukare beskrev, med stort engagemang, kons betydande roll i historien. Kon och mjölken har varit grundstenen i många kulturer, inte minst den nordiska. Vi fick följa utvecklingen från när vi hade drygt miljon kor i Sverige till dagens ca 300 000. På den tiden med många kor föddes många kalvar och vi åt kalvkött. Kon har försett oss med många olika råvaror och är en del av ett hållbart jordbruk. Antalet mjölkbönder har också minskat radikalt samtidigt som avkastningen per ko har tredubblats. Att den svenska mjölkkor idag äter 30 % kraftfoder är dock ett tärande, även om vall och bete bidrar till kolinlagring i mark och ökad bördighet.

Att vi har smakrika svenska ostar behövde vi inte tvivla på när Sören Persson bjöd på tretton svenska lagrade ostar. Vissa lagrade flera år, bl a Borgholmsosten, Västerbotten och Arla präst. Carsten Thurfjell presenterade den spännande utvecklingen av svensk vinodling och vi fick smaka på tre fina svenska viner.

Årets hållbarhetskok

Till årets hållbarhetskok utnämnde Vi Konsumenter Luqaz Ottoson. Luqaz har i sin restaurang ROT på Gotland utvecklat ett genuint genomtänkt hållbarhetskoncept, byggt på lokalt producerat mat och restaurangutrustning. Hans direktkontakt med Gotlands bönder och råvaror i säsong skapar identitet. Ett stort gemensamt bord ger förutsättningar för det viktiga samtalet.

Hälsningar från styrelsen

Gunnela Ståhle

Mariell Juhlin

Christina Möller

Carina Lundgren

Sören Persson

Inger Helgesson

Anders Engström